

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteiden nimet:	KAISANIEMENPUISTO, VARSAPUISTIKKO	Piirustus nro:	VIO 6126/1
Selostuksen laati:	Kaija Laine Projektinjohtaja	pvm:	31.5.2021
Selostuksen hyväksyi:	Jussi Luomanen Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö	pvm:	31.5.2021
	Kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	xx.xx.2021

Kohde

Kaisaniemenpuisto ja Varsapuistikko sijaitsevat Kluuvin (02) kaupunginosassa. Kaisaniemenpuiston ja Varsapuistikon alueilla on voimassa oleva asemakaava 11808. Asemakaavassa puistot ovat merkinnällä VP/s (kaupunkipuistoja, jotka ovat kulttuurihistoriallisesti, puistohistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaita). Puistosuunnitelma on voimassa olevan asemakaavan mukainen.

Lähtökohdat

Kaisaniemenpuisto ja Varsapuistikko sijaitsevat Helsingin ydinkeskustan alueella. Kaisaniemenpuisto rajautuu pohjoisessa Kaisaniemenlahteen, lännessä rautatiealueeseen (LR), idässä Kaisaniemenkatuun ja Unioninkatuun, ja etelässä yritys- ja asuintontteihin (Y, YOS, AK). Kolmiomainen Varsapuistikko rajautuu jokaiselta sivultaan katuihin; idässä Unioninkatuun, etelässä Yrjö Koskisen katuun ja lännessä Kaisaniemenkatuun.

Puistoalueen pohjoisosassa sijaitsee Kaisaniemenranta-katu, jota suunnitellaan samanaikaisesti puistojen kanssa. Asemakaavan mukaisesti nykyinen ajoyhteys Kaisaniemenranta-kadulta Kaisaniemen puistokujan kautta Bergbominkujalle muutetaan jalankululle ja pyöräliikenteelle.

Kaisaniemenlahden rantamuurin ja Kaisaniemenpuistossa olevan vesialtaan korjausten rakennussuunnittelu on käynnissä samaan aikaan puistosuunnittelun kanssa erillisenä toimeksiantona.

Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 12,2 hehtaaria.

Kaisaniemenpuiston keskellä oleva yliopiston kasvitieteellinen puutarha ei kuulu suunnittelualueeseen.

Kaisaniemenpuisto on Helsingin keskustan vanhin historiallinen puisto. Kaisaniemenpuisto ja Varsapuistikko on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY) ja myös korkeimman arvoluokan yksi arvoympäristökohteeksi. Puistot ovat suojeltuja asemakaavassa. Suunnittelussa huomioidaan kaavan suojelumääräykset.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kaisaniemenranta, Kaisaniemen kasvitieteellisen puutarhan pohjoisosa ja Kaisaniemenkannas ovat osa Töölönlahden-Kaisaniemenrannan tärkeää lepakkoaluetta (arvoluokka III, paikallisesti tärkeä lepakkoalue).

Kaisaniemenpuiston ja Varsapuistikon käyttäjinä ovat ympäristön asukkaat, päiväkotilapset ja koululaiset. Puistojen kautta kulkee paljon läpikulkijoita sekä kävellen että pyöräillen. Keskeisen sijaintinsa johdosta Kaisaniemenpuistossa oleskelee myös matkailijoita.

Suunnitelman sisältö

Suunnitelman tavoitteena on Kaisaniemenpuiston ja Varsapuistikon toimivuuden parantaminen ja huonokuntoisten osien korjaaminen puistojen historiallista arvoa kunnioittaen.

Puiston ydinalue

Kaisaniemenpuiston ydinalueella oleva vesiallas peruskorjataan ja sen reunoille palautetaan puurivit. Altaan pohjoispuolelle sijoitetaan uusi luonnonkivillä kivetty aukio korostamaan ydinaluetta. Sen pohjoispuolelle rakennetaan uusi pyöreämuotoinen leikkipaikka, joka ympäröidään metalliaidalla, pensasaidalla ja pienpuilla. Leikkipaikalla käytetään historialliseen kohteeseen kaupunkikuvallisesti sopivia leikkivälineitä ja pintamateriaaleja.

Jatkosuunnittelussa tutkitaan mahdollisuutta taiteen sijoittamiseksi puistoon, esimerkiksi vesialtaan yhteyteen.

Puiston itäosa

Kasvitieteelliselle puutarhalle tehdään uusi eteläinen sisäänkäynti Svante Olssonin puistokujan kautta. Sisäänkäyntipuutarhasta luodaan houkutteleva alue oleskelumahdollisuuksineen ja monimuotoisine istutuksineen. Tenniskentät siirretään lähemmäs puiston itäreunaa. Tenniskenttien yhteyteen muodostetaan liikunnallinen toimintakokonaisuus. Puistokujan eteläpuoli säilyy pääosin nykyisellään, mutta Kaisaniemen ala-asteen viereinen leikkipaikka uusitaan ja olevalle näköalatasanteelle tuodaan uusia kaarevia penkkejä.

Hiekkakenttä ja sen ympäristö

Suurta hiekkakenttää kehitetään tapahtumakenttänä, joka palvelee myös liikunnan harrastajia. Sen rajausta muokataan selkeämmäksi uusien nurmialueiden ja itäreunan uuden puukujanteen avulla. Kenttä on tarkoitus jäädyttää pakkastalvina. Kentän länsireunalla on esitetty tilavaraus huoltorakennukselle. Kentälle rakennetaan tapahtumatoimintaa palveleva infra (vesihuolto, sähkö, tele). Kentän pohjoispuolelle sijoittuu tapahtumien tukialue, joka toimii tapahtumien ulkopuolisina aikoina koripallokenttänä ja alueen asfalttipinta mahdollistaa myös rullalautailun. Viereiselle näköalatasanteelle suunnitellaan puurakenteinen monitoimilava, jota voidaan käyttää esimerkiksi ulkoliikuntatuntien pitopaikkana.

Kaisaniemenpuiston pohjoisosa ja Kaisaniemenlahden ranta-alue

Kaisaniemenpuiston pohjoiseen sisäänkäyntiin luodaan miellyttävä, puistomainen uusi ilme vehreän istutus- ja oleskelualueen avulla.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kaisaniemenkannakselle sijoittuvat pyöräliikenteen baanareitti (leveys 3,5m), jalkakäytävä (leveys 3,5m) ja niitä erottava uusi istutuskaista (2,5m). Istutuskaistalle on suunniteltu puu- ja pensasistutuksia. Rantaluiska korjataan.

Kaisaniemenlahden rannan käyttö muuttuu veneiden säilytysalueesta rantapromenadiksi. Rantaan rakennetaan rannan suuntainen puinen oleskelutasanne ja istuskelumuuri. Kunnostettavan rantamuurin varteen, Pitkäsillasta länteen, toteutetaan infravaraukset mahdollisia ravintolalaivoja varten. Promenadille sijoitetaan ulkokuntoilupaikka.

Kaisaniemenranta-kadun ympäristö peruskorjataan ja sen pintamateriaalit uusitaan korkealaatuisilla materiaaleilla (luonnonkiveys). Kasvitieteellisen puutarhan pohjoisen sisäänkäynnin luona olevat vanhat keraamiset laatat säilytetään.

Pyöräliikenteen tärkeimmät parannettavat reitit

Kaisaniemenpuistossa selkeytetään jalankulun ja pyöräilyn järjestelyitä, kuten liikennemuotojen erottelua baanatasoisilla reiteillä. Pyöräliikenteen baanareitti nousee Kaisantunnelista maan pinnalle puiston lounaiskulmassa. Tunnelin viereen sijoitetaan uusia pyöräpaikkoja. Baanareitti jatkuu Kaisaniemen puistokujaa soutuklubille asti, jatkuen pohjoiseen Kaisaniemenkannakselle. Kaisaniemenranta-katu, joka rakennetaan pyöräkaduksi, toimii osana idän suunnan baanareittiä Unioninkadun risteykseen. Tämä reitti yhdistyy sujuvasti Kaisaniemen puistokujalle hiekkakentän pohjoisreunalle rakennettavan uuden yhteyden avulla. Svante Olssonin puistokuja jää nykyisen kaltaiseksi, mutta sen rooli pyöräliikenteelle vähenee selvästi edellä mainittujen Kaisaniemenpuiston uusien reittien sekä myös lähialueen katujen pyöräreittien rakentamisen myötä.

Varsapuistikko

Varsapuistikossa uusitaan kasvillisuutta, kalusteita ja pinnoitteita. Oikoreittejä pyritään estämään uusien aidoin ja ohjaamalla kulkua käytäville. Huonokuntoiset puu- ja pensasyksilöt poistetaan tai uusitaan ja pohjoiskärjen pyöreämuotoinen perenna-alue uudistetaan.

Kasvillisuus

Puistojen kasvillisuus on iäkästä mutta pääosin kohtalaisessa kunnossa. Vanhoja puita ja pensaita vaalitaan. Yksittäisistä puista ja puuriveistä uusitaan tiensä päähän tulleet yksilöt. Iäkkään puuston lomaan on pyritty löytämään paikkoja uusille puu- ja pensasistutuksille puiston tilarakennetta kunnioittaen. Svante Olssonin puistokujan huonokuntoinen koivukujanne uusitaan, kuten myös osa rannan suuntaisista puuriveistä. Kaisaniemenranta-kadun varren puukujanteessa olevat aukot täydennysistutetaan uusilla katupuilla.

Valaistus

Kaisaniemenpuisto koetaan tällä hetkellä turvattomaksi varsinkin pimeään aikaan. Valaistus uusitaan vastaamaan nykypäivän vaatimuksia. Valaistuksen tavoitteena on luoda alueista turvallisia, helposti hahmotettavia ja tunnelmallisia. Tärkeimmät käytävät, leikkipaikat ja oleskelualueet valaistaan perinteisellä puistovalaistuksella. Vilkkaimmille reiteille suunnitellaan normaalia puistovalaistusta korkeampi valaistusluokka. Hiekkakentän valaistukseen käytetään korkeampia valonheittämiä,

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

joilla taataan tarvittava valon määrä kentällä. Kohdevalaistusta käytetään harkitusti esimerkiksi puiden valaistukseen.

Tasaus ja kuivatus

Puistojen pintojen tasaus noudattaa pääpiirteissään alueen nykyistä maanpintaa. Varsinkin käytävien ja kenttäalueiden toimiva kuivatus varmistetaan. Kaisaniemenpuistoon rakennetaan uusi hulevesiviemäri Bergbominkujalta Kaisaniemenlahteen. Hulevesiviemäriin liitetään nykyisiä hulevesikaivoja sekä puiston kuivatukseen täydentämiseksi rakennettavat hulevesilinjat.

Esteettömyys

Suurin osa puistojen käytävistä täyttää esteettömyyden perustason. Näköalatasanteiden läheisyydessä olevista käytävistä osa jää hieman perustasoa kaltevammaksi.

Hoitoluokka

Kaisaniemenpuistoa ja Varsapuistikkoa hoidetaan nykyisin pääosin luokan A2 mukaan. Oleva vesiallas ja sen eteläpuolinen alue ovat A1 edustusviheraluetta. Kaisaniemenpuiston pohjoisranta on A3 luokan aluetta. Lisäksi Kaisaniemen ala-asteen koulun leikkipaikka on merkitty A3 luokan hoitoalueeksi. Peruskorjauksen jälkeen kasvitieteellisen sisäänkäynnin alue liitetään A1 edustusviheralueeseen sekä pohjoisranta ja koulun leikkipaikka A2 käyttöviheralueeseen.